

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 24. januára 2019*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Sociálne zabezpečenie – Nariadenie (EÚ) č. 1231/2010 – Uplatniteľná právna úprava – Osvedčenie A 1 – Článok 1 Rozšírenie udeľovania osvedčenia A 1 na štátnych príslušníkov tretích krajín s riadnym pobytom na území členského štátu – Riadny pobyt – Pojem“

Vo veci C-477/17,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Centrale Raad van Beroep (Odvolací súd pre sociálne zabezpečenie a verejnú službu, Holandsko) zo 4. augusta 2017 a doručený Súdnemu dvoru 8. augusta 2017, ktorý súvisí s konaním:

Raad van bestuur van de Sociale Verzekeringsbank

proti

D. Balandinovi,

I. Lukačenkovi,

Holiday on Ice Services BV,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: podpredsedníčka Súdneho dvora R. Silva de Lapuerta, vykonávajúca funkciu predsedníčky prvej komory, sudcovia J.-C. Bonichot, E. Regan (spravodajca), C. G. Fernlund a S. Rodin,

generálny advokát: N. Wahl,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 4. júla 2018,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Raad van bestuur van de Sociale Verzekeringsbank, v zastúpení: H. van der Most, splnomocnený zástupca,
- Holiday on Ice Services BV, I. Lukačenko a D. Balandin, v zastúpení: F. J. Webbink, advocaat,
- holandská vláda, v zastúpení: M. Noort, M. Bulterman a J. Langer, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: holandčina.

- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, J. Vláčil a J. Pavliš, splnomocnení zástupcovia,
- francúzska vláda, v zastúpení: D. Colas a C. David, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: M. van Beek a D. Martin, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 27. septembra 2018,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1231/2010 z 24. novembra 2010, ktorým sa rozširuje nariadenie (ES) č. 883/2004 a nariadenie (ES) č. 987/2009 na štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa tieto nariadenia doteraz nevzťahovali výhradne z dôvodu ich štátnej príslušnosti (Ú. v. EÚ L 344, 2010, s. 1).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, ktorého účastníkmi sú Raad van bestuur van de Sociale Verzekeringsbank (správna rada Sociálnej poisťovne, Holandsko, ďalej len „Svb“) a páni D. Balandin a I. Lukačenko, ako aj spoločnosť Holiday on Ice Services BV, predtým Stage Entertainment Touring Services BV (ďalej len „HOI“), vo veci odmietnutia SvB vydať pánom Balandinovi a Lukačenkovi ako štátnym príslušníkom tretích krajín zamestnaným spoločnosťou HOI osvedčenie podľa článku 19 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 284, 2009, s. 1) (ďalej len „osvedčenie A 1“).

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 1231/2010

- 3 Odôvodnenia 6 až 8, 10 a 11 nariadenia č. 1231/2010 stanovujú:
 - „(6) Nariadením [Európskeho parlamentu a Rady] (ES) č. 883/2004 [z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 166, 2004, s. 1; Mim. vyd. 05/005, s. 72)] a nariadením [č. 987/2009] sa výrazne aktualizujú a zjednodušujú pravidlá koordinácie pre poisťencov, ako aj pre inštitúcie sociálneho zabezpečenia. V prípade týchto inštitúcií je cieľom aktualizovaných pravidiel koordinácie zrýchlenie a uľahčenie spracovania údajov o nároku poisťencov na dávky a zníženie súvisiacich administratívnych nákladov.
 - (7) Presadzovanie vysokej miery sociálnej ochrany a zvyšovanie životnej úrovne a kvality života v členských štátoch sú cieľmi Únie.
 - (8) V záujme zabránenia tomu, aby zamestnávateľia a vnútroštátne orgány sociálneho zabezpečenia museli riešiť zložité právne a administratívne záležitosti týkajúce sa obmedzenej skupiny osôb, je dôležité plnohodnotne zúročiť aktualizáciu a zjednodušenie v oblasti sociálneho zabezpečenia využívaním jediného koordinačného právneho nástroja spojením nariadenia [č. 883/2004] a nariadenia [č. 987/2009].

...

- (10) Uplatňovanie nariadenia [č. 883/2004] a nariadenia [č. 987/2009] na štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa uvedené nariadenia ešte nevzťahujú výhradne z dôvodu ich štátnej príslušnosti, ich nesmie oprávňovať na vstup do členského štátu, na krátkodobý alebo dlhodobý pobyt v ňom ani na prístup na jeho trh práce. Preto by uplatňovaním nariadenia [č. 883/2004] a nariadenia [č. 987/2009] nemalo byť dotknuté právo členských štátov zamietnuť, vziať späť alebo odmietnuť obnoviť povolenie na vstup, krátkodobý alebo dlhodobý pobyt alebo prácu v dotknutom členskom štáte v súlade s právom Únie.
- (11) Nariadenie [č. 883/2004] a nariadenie [č. 987/2009] by sa mali podľa tohto nariadenia uplatňovať len vtedy, ak už má dotknutá osoba riadny pobyt na území niektorého členského štátu. Riadny pobyt by mal byť teda nevyhnutným predpokladom uplatňovania uvedených nariadení.“

4 Článok 1 tohto nariadenia stanovuje:

„Nariadenie [č. 883/2004] a nariadenie [č. 987/2009] sa uplatňujú na štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa uvedené nariadenia doteraz nevzťahovali výhradne z dôvodu ich štátnej príslušnosti, ako aj na ich rodinných príslušníkov a ich pozostalých za predpokladu, že majú riadny pobyt na území členského štátu a sú v situácii, ktorá sa neobmedzuje vo všetkých ohľadoch na jeden členský štát.“

Nariadenie č. 883/2004

- 5 Podľa znenia článku 1 písm. j) a k) nariadenia č. 883/2004, zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 465/2012 z 22. mája 2012 (Ú. v. ES L 149, 2012, s. 4 , ďalej len „nariadenie č. 883/2004“):

„Na účely tohto nariadenia:

...

j) ‚bydlisko‘ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva;

k) ‚pobyt‘ znamená prechodné bydlisko;“

6 Článok 13 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje:

„Osoba, ktorá ako zamestnanec zvyčajne vykonáva činnosť v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, podlieha:

- a) právnym predpisom členského štátu bydliska, ak podstatnú časť svojej činnosti vykonáva v tomto členskom štáte, alebo
- b) ak nevykonáva podstatnú časť svojej činnosti v členskom štáte bydliska:
- i) právnym predpisom členského štátu, v ktorom sa nachádza registrované sídlo alebo miesto podnikania podniku alebo zamestnávateľa, ak je zamestnaná jedným podnikom alebo zamestnávateľom, alebo
 - ii) právnym predpisom členského štátu, v ktorom sa nachádza registrované sídlo alebo miesto podnikania podnikov alebo zamestnávateľov, ak je zamestnaná dvoma alebo viacerými podnikmi alebo zamestnávateľmi, ktorí majú svoje registrované sídlo alebo miesto podnikania len v jednom členskom štáte, alebo

- iii) právnym predpisom členského štátu, v ktorom sa nachádza registrované sídlo alebo miesto podnikania podniku alebo zamestnávateľa, pričom nejde o členský štát jej bydliska, ak je zamestnaná v dvoch alebo vo viacerých podnikoch alebo u dvoch alebo viacerých zamestnávateľov, ktorí majú svoje registrované sídlo alebo miesto podnikania v dvoch členských štátoch, pričom jeden z nich je členským štátom bydliska, alebo
- iv) právnym predpisom členského štátu bydliska, ak je zamestnaná v dvoch alebo vo viacerých podnikoch alebo u dvoch alebo viacerých zamestnávateľov, z ktorých aspoň dvaja majú registrované sídlo alebo miesto podnikania v rôznych členských štátoch, ktoré nie sú členským štátom bydliska.“

Nariadenie č. 987/2009

- 7 Článok 16 ods. 1 a 2 nariadenia č. 987/2009 stanovuje:

„1. Osoba, ktorá vykonáva činnosti v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, informuje o tejto skutočnosti inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska.

2. Určená inštitúcia členského štátu bydliska bezodkladne určí uplatniteľné právne predpisy, ktoré sa na dotknutú osobu uplatňujú, so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a článok 14 vykonávacieho nariadenia. Toto určenie sa považuje za predbežné. Inštitúcia informuje o predbežnom určení uplatniteľných právnych predpisov určené inštitúcie každého členského štátu, v ktorom sa činnosť vykonáva.“

- 8 Článok 19 ods. 2 tohto nariadenia stanovuje:

„Príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy sú uplatniteľné podľa hlavy II základného nariadenia, na požiadanie dotknutej osoby alebo zamestnávateľa poskytne osvedčenie, že tieto právne predpisy sú uplatniteľné, prípadne uvedie, dokedy a za akých podmienok sú uplatniteľné.“

Smernica 2011/98

- 9 Článok 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/98/EÚ z 13. decembra 2011 o jednotnom postupe vybavovania žiadostí o jednotné povolenie na pobyt a zamestnanie na území členského štátu pre štátnych príslušníkov tretích krajín a o spoločnom súbore práv pracovníkov z tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte (Ú. v. EÚ L 343, 2011, s. 1), nazvaný „Vymedzenie pojmov“, stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

...

- b) ‚pracovník z tretej krajiny‘ je štátny príslušník tretej krajiny, ktorý bol prijatý na územie členského štátu, má v ňom oprávnený pobyt a môže v ňom pracovať v rámci plateného pomeru v súlade s vnútroštátnym právom alebo praxou;

...“

- 10 Článok 3 tejto smernice, nazvaný „Rozsah pôsobnosti“, stanovuje:

„1. Táto smernica sa uplatňuje na:

...

- b) štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí boli prijatí do členského štátu na iné účely ako na vykonávanie zamestnania v súlade s právom Únie alebo vnútroštátnym právom, sú oprávnení pracovať a majú povolenie na pobyt v súlade s nariadením [Rady] (ES) č. 1030/2002 [z 13. júna 2002, ktorým sa stanovuje jednotný formát povolení na pobyt pre štátnych príslušníkov tretích štátov (Ú. v. ES L 157, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 3)], a
- c) štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí boli prijatí do členského štátu na účely vykonávania zamestnania v súlade s právom Únie alebo vnútroštátnym právom.

2. Táto smernica sa neuplatňuje na štátnych príslušníkov tretích krajín:

...

- i) ktorí majú postavenie osoby s dlhodobým pobytom v súlade so smernicou [Rady] 2003/109/ES [z 25. novembra 2003 o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom (Ú. v. EÚ L 16, 2004, s. 44; Mim. vyd. 19/006, s. 272)].

...

3. Členské štáty môžu rozhodnúť o tom, že kapitola II sa nevzťahuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým sa buď povolilo pracovať na území členského štátu na obdobie najviac šiestich mesiacov...

...“

11 Článok 12 uvedenej smernice, nazvaný „Právo na rovnaké zaobchádzanie“, stanovuje:

„1. S pracovníkmi z tretích krajín uvedenými v článku 3 ods. 1 písm. b) a c) sa zaobchádza rovnako ako so štátnymi príslušníkmi členského štátu, v ktorom majú pobyt, pokiaľ ide:

...

- e) o odvetvia sociálneho zabezpečenia vymedzené v nariadení (ES) č. 883/2004;

...

2. Členské štáty môžu obmedziť rovnaké zaobchádzanie:

...

- b) obmedzením práv priznaných pracovníkom z tretích krajín podľa odseku 1 písm. e), no neobmedzením takýchto práv pre pracovníkov z tretích krajín, ktorí sú zamestnaní alebo ktorí boli zamestnaní aspoň šesť mesiacov a sú evidovaní ako nezamestnaní.

Okrem toho členské štáty môžu rozhodnúť o tom, že odsek 1 písm. e) sa v súvislosti s rodinnými dávkami neuplatňuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým sa povolilo pracovať na území členského štátu na obdobie nepresahujúce šesť mesiacov, na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí boli prijatí na účely štúdia, alebo na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí majú povolenie pracovať na základe víza;

...“

Holandské právo

- 12 Beleidsregels van de SvB met betrekking tot de onderdanen van landen buiten de Europese Unie (SB2124) [usmernenia SvB týkajúce sa štátnych príslušníkov krajín mimo Európskej únie (SB2124)] znejú takto:

„Osobná pôsobnosť nariadenia [č. 883/2004] je v zásade obmedzená na štátnych príslušníkov členských štátov Európskej únie, krajín [Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP)] a Švajčiarskej konfederácie. Štátni príslušníci tretích krajín patria do osobnej pôsobnosti tohto nariadenia iba vtedy, keď majú priznané postavenie utečenca, rodinného príslušníka alebo pozostalého. Nariadenie [č. 1231/2010] však stanovuje, že pre štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa nariadenie [č. 883/2004] nevzťahuje výhradne z dôvodu ich štátnej príslušnosti, toto nariadenie predsa len platí, keď sa legálne bydlisko týchto štátnych príslušníkov nachádza na území členského štátu a zákonne sa pohybujú v rámci Únie.

Nariadenie [č. 1231/2010] nedefinuje, čo znamená pojem legálny pobyt. SvB vychádza z legálneho pobytu v Holandsku, keď ide o legálny pobyt v zmysle článku 8 [Vreemdelingenwet 2000 (zákon z roku 2000 o cudzincoch)], pričom však SvB nevychádza z legálneho pobytu, keď sa cudzinec zdržiava v Holandsku čakajúc na rozhodnutie o žiadosti o prvý vstup.

Z názvu, odôvodnení a ustanovení nariadenia [č. 1231/2010] vyplýva, že štátni príslušníci tretích krajín musia rovnako ako štátni príslušníci Únie spĺňať kritérium zmeny pobytu, tak ako je definované v <beleidsregels van de SvB met betrekking tot de Verplaatsingscriterium (SB2120) [usmernenia SvB týkajúce sa kritéria zmeny pobytu (SB2120)]>.

...“

- 13 Podľa usmernení SvB týkajúcich sa kritéria zmeny pobytu (SB 2120) nariadenie č. 883/2004 sa uplatňuje na osoby, ktorých situácia má väzby s viacerými členskými štátmi. Nemôže sa uplatňovať v čisto vnútroštátnych situáciách, ani keď má situácia dotknutej osoby väzby iba s tretím štátom a jedným členským štátom.
- 14 Podľa Beleidsregels van de SvB met betrekking tot de territoriale werkingssfeer (SB2135) [usmernenia SvB týkajúce sa územnej pôsobnosti (SB2135)], sa nariadenie č. 883/2004 v zásade uplatňuje, iba ak osoba má pobyt a pracuje na území Európskej únie. Z judikatúry Súdneho dvora však vyplýva, že toto nariadenie sa môže uplatniť tiež vtedy, keď osoba spadá do jeho osobnej pôsobnosti, ale býva alebo pracuje mimo územia Európskej únie.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 15 Páni Balandin a Lukačenko sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorých zamestnáva HOI, podnik so sídlom v Amsterdame (Holandsko), ktorého kancelárie sa nachádzajú v Utrechte (Holandsko) a ktorý od októbra do mája každého roka organizuje korčuliarske vystúpenia v rôznych krajinách vrátane niektorých členských štátov.
- 16 Všetci spolupracovníci HOI sa nachádzajú v Holandsku počas niekoľkých týždňov, aby trénovali s cieľom pripraviť vystúpenia. Časť korčuliarov následne absolvuje v Holandsku množstvo vystúpení, zatiaľ čo ostatní korčuliari predvádzajú vystúpenia v rozličných členských štátoch, najmä vo Francúzsku a v Nemecku. Štátni príslušníci tretích krajín sa počas obdobia tréningu a prípadne počas obdobia vystúpení zdržiavajú legálne v Holandsku, kde sa im v prípade potreby aj vydá pracovné povolenie. Aj v ostatných členských štátoch, kde sa konajú vystúpenia, sa zdržiavajú legálne, a to na základe takzvaného „schengenského“ víza.

- 17 Počas mnohých rokov Svb vydávala štátnym príslušníkom tretích krajín zamestnaným HOI osvedčenia A 1, ktoré preukazovali, že sa na nich uplatňovala holandská právna úprava v oblasti sociálneho zabezpečenia a že povinné odvody boli tiež zaplatené v Holandsku. Napriek tomu od sezóny 2015/2016 Svb odmietla vystaviť také osvedčenia, pričom tvrdila, že počas predchádzajúcich rokov boli vystavené omylom. Žiadosti HOI v tomto zmysle teda zamietla.
- 18 Po vypočutí, najmä v rámci predbežných opatrení, ktoré nariadil voorzieningenrechter Amsterdam (sudca pre predbežné opatrenia, Amsterdam, Holandsko), Svb vystavila osvedčenia A 1 platné do 1. mája 2016. Sezóna 2015/2016 sa však skončila až 22. mája 2016, takže tieto posledné týždne mesiaca máj 2016 zostávajú ešte predmetom sporu. V rozsudku z 28. apríla 2016 Rechtbank Amsterdam (súd v Amsterdame, Holandsko) dospel k záveru, a to najmä na základe zásady legitímnej dôvery, že Svb mala vydať osvedčenia A 1 pokrývajúce posledné týždne tejto sezóny. Svb podala proti tomuto rozsudku odvolanie na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.
- 19 Ten poznamenáva, že páni Balandin a Lukačenko nepatria priamo do osobnej pôsobnosti nariadenia č. 883/2004, tak ako je definovaná v jeho článku 2, keďže nie sú štátnymi príslušníkmi členského štátu ani osobami bez štátnej príslušnosti alebo utečencami. Ustanovenia tohto nariadenia sa na nich môžu vzťahovať len podľa nariadenia č. 1231/2010, ktoré za určitých podmienok rozšírilo pôsobnosť nariadení č. 883/2004 a 987/2009 na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí do pôsobnosti týchto nariadení doteraz nespádali výhradne z dôvodu svojej štátnej príslušnosti.
- 20 Podľa vnútroštátneho súdu je nesporné, že páni Balandin a Lukačenko nebývali v Holandsku či inom členskom štáte, ale v zmysle článku 1 písm. k) nariadenia č. 883/2004 sa prechodne zdržiavali a pracovali v Únii. Z tohto dôvodu existovala neistota, či sa na článok 1 nariadenia č. 1231/2010 môžu odvolávať len štátni príslušníci tretích krajín, ktorí majú skutočné bydlisko v zmysle článku 1 písm. j) nariadenia č. 883/2004, alebo tiež štátni príslušníci tretích krajín, ktorí sa nachádzajú v situácii, v akej sú páni Balandin a Lukačenko.
- 21 Vnútroštátny súd totiž zastáva názor, že uplatnenie tohto posledného uvedeného ustanovenia je problematické z dôvodu rozdielov existujúcich medzi rôznymi jazykovými verziami právneho pojmu „riadny pobyt“, ktorý môže zodpovedať tak prítomnosti, ktorá nie je nevyhnutne dlhodobá, ako aj pobytu, ktorý má určitý stupeň trvalosti.
- 22 Za týchto podmienok Centrale Raad van Beroep (Odvolací súd pre sociálne zabezpečenie a verejnú službu) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 1 nariadenia č. 1231/2010 vykladať v tom zmysle, že pracovníci, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretej krajiny a ktorí nebývajú v Únii, ale prechodne pracujú v rôznych členských štátoch pre zamestnávateľa so sídlom v Holandsku, sa môžu dovolávať nariadení č. 883/2004 a 987/2009 (resp. ich hlavy II)?“

O prejudiciálnej otázke

- 23 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 1 nariadenia č. 1231/2010 má vykladať v tom zmysle, že štátni príslušníci tretích krajín ako v konaní vo veci samej, ktorí prechodne bývajú a pracujú v rôznych členských štátoch v službách zamestnávateľa so sídlom v jednom členskom štáte, sa môžu dovolávať pravidiel koordinácie stanovených nariadeniami č. 883/2004 a 987/2009 s cieľom určiť, akej právnej úprave sociálneho zabezpečenia podliehajú.

- 24 Na úvod treba pripomenúť, že podľa článku 1 nariadenia č. 1231/2010 sa nariadenia č. 883/2004 a 987/2009 uplatňujú na štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa uvedené nariadenia doteraz nevzťahovali výhradne z dôvodu ich štátnej príslušnosti, ako aj na ich rodinných príslušníkov a ich pozostalých za predpokladu, že majú riadny pobyt na území členského štátu a sú v situácii, ktorá sa neobmedzuje vo všetkých ohľadoch na jeden členský štát.
- 25 Nariadenie č. 1231/2010 tak smeruje k rozšíreniu osobnej pôsobnosti nariadení č. 883/2004 a 987/2009 na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí do pôsobnosti týchto nariadení doteraz nespádali výhradne z dôvodu svojej štátnej príslušnosti.
- 26 Ako vyplýva z jeho odôvodnenia 7, týmto rozšírením nariadenie č. 1231/2010 prispieva k cieľu, ktorý sleduje Únia a ktorý spočíva v presadzovaní vysokej miery sociálnej ochrany tým, že zabezpečuje, že štátni príslušníci tretích krajín, tak ako to uvádzajú jeho odôvodnenia 6 a 8, využívajú výhody modernizácie a zjednodušenia pravidiel koordinácie v oblasti sociálneho zabezpečenia vykonané prostredníctvom nariadení č. 883/2004 a 987/2009 tak pre poistené osoby, ako aj pre inštitúcie sociálneho zabezpečenia.
- 27 V prejednávanej veci je nesporné, že na osoby dotknuté v konaní vo veci samej, v ich postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, sa nariadenia č. 883/2004 a 987/2009 ešte nevzťahujú z dôvodu ich štátnej príslušnosti, pretože nie sú štátnymi príslušníkmi členských štátov ani utečencami či osobami bez štátnej príslušnosti. Tiež nie je spochybňované, že tieto osoby sa nenachádzajú v situácii, ktorá sa vo všetkých ohľadoch obmedzuje len na jeden členský štát, pretože časť svojich korčuliarskych vystúpení na ľade zabezpečujú v iných členských štátoch, než je Holandské kráľovstvo.
- 28 Za týchto okolností sa zdá, že osoby dotknuté v konaní vo veci samej sú podľa článku 1 nariadenia č. 1231/2010 oprávnené využiť uplatnenie nariadení č. 883/2004 a 987/2009, pokiaľ majú „riadny pobyt“ na území niektorého členského štátu.
- 29 Z požiadavky jednotného uplatňovania práva Únie, ako aj zo zásady rovnosti vyplýva, že znenie ustanovenia práva Únie, ktoré tak ako článok 1 nariadenia č. 1231/2010 neobsahuje nijaký výslovný odkaz na právo členských štátov s cieľom určiť jeho zmysel a rozsah pôsobnosti, si v zásade vyžaduje v celej Európskej únii autonómny a jednotný výklad (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. septembra 2013, Brey, C-140/12, EU:C:2013:565, bod 49 a citovanú judikatúru).
- 30 Vnútroštátny súd sa domnieva, že presný rozsah pojmu „riadny pobyt“ v zmysle tohto ustanovenia je vzhľadom na rozdiely medzi jeho rôznymi jazykovými verziami neistý. Zatiaľ čo holandská jazyková verzia používa pojem „verblijven“, čo sa zdá byť odkaz na prítomnosť, ktorá nie je nevyhnutne dlhodobá, nemecká alebo anglická jazyková verzia, ktoré odkazujú na „rechtmässigen Wohnsitz“ a „legally resident“, by sa mohli analyzovať ako označujúce pobyt s určitým stupňom stálosti.
- 31 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa nemôže formulácia použitá v jednej z jazykových verzií ustanovenia práva Únie chápať ako jediný základ na výklad tohto ustanovenia, prípadne sa nemôže považovať za ustanovenie, ktoré má prednosť pred inými jazykovými verziami. Ustanovenia práva Únie sa totiž majú vykladať a uplatňovať jednotným spôsobom pri zohľadnení existujúcich verzií vo všetkých jazykoch Únie. V prípade rozdielu medzi rôznymi jazykovými verziami textu práva Únie sa má predmetné ustanovenie vykladať podľa celkovej systematiky a účelu právneho predpisu, ktorého je súčasťou (rozsudok z 20. decembra 2017, Gusa, C-442/16, EU:C:2017:1004, bod 34 a citovaná judikatúra).
- 32 Pokiaľ ide v prvom rade o právny kontext, do ktorého nariadenie č. 1231/2010 patrí, treba pripomenúť, že ako už vyplýva z bodu 25 tohto rozsudku, cieľom tohto nariadenia je rozšíriť uplatňovanie nariadení č. 883/2004 a 987/2009 na štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa doteraz nevzťahovali

výhradne z dôvodu ich štátnej príslušnosti. Keďže článok 1 písm. j) nariadenia č. 883/2004 definuje pojem „bydlisko“, treba najprv určiť, či má pojem „riadny pobyt“ uvedený v článku 1 nariadenia č. 1231/2010 rovnaký rozsah ako pojem „bydlisko“ uvedený v článku 1 nariadenia č. 883/2004.

- 33 Podľa článku 1 písm. j) nariadenia č. 883/2004 pojem „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva. Tento pojem sa odlišuje od pojmu „pobyt“, ktorý článok 1 písm. k) tohto nariadenia definuje ako zodpovedajúci prechodnému bydlisku. Bydlisko dotknutej osoby v zmysle článku 1 písm. j) uvedeného nariadenia je teda predmetom skutkového posúdenia a jeho určenie sa vykoná v závislosti od miesta, kde sa nachádza obvyklé centrum jej záujmov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. júna 2014, I, C-255/13, EU:C:2014:1291, bod 44 a citovanú judikatúru).
- 34 Treba však poznamenať, že pojem „bydlisko“ v zmysle toho istého nariadenia a pojem „riadny pobyt“ v zmysle nariadenia č. 1231/2010 sa v týchto dvoch nariadeniach nepoužívajú na rovnaké účely.
- 35 Nariadenie č. 883/2004 totiž, ako vyplýva z jeho odôvodnenia 15, má za cieľ zabrániť tomu, aby dotknuté osoby zostali bez ochrany v oblasti sociálneho zabezpečenia v dôsledku chýbajúcej právnej úpravy, ktorá by sa na nich uplatnila, a smeruje tiež k tomu, aby sa na tie isté osoby vzťahoval systém sociálneho zabezpečenia iba jedného členského štátu, aby sa tak zabránilo súbehu uplatniteľných vnútroštátnych právnych úprav a komplikáciám, ktoré by z neho mohli vyplynúť (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. júna 2014, I, C-255/13, EU:C:2014:1291, body 40 až 42 a citovanú judikatúru).
- 36 V tomto kontexte rozlišovanie medzi pojmom „bydlisko“ a „pobyt“ má za cieľ, ako to uviedol generálny advokát v bode 63 svojich návrhov, určiť členský štát, s ktorým sú občania Únie najužšie prepojení, a právne predpisy, ktorým v dôsledku toho podliehajú.
- 37 Naopak, ako už bolo poznamenané v bode 25 tohto rozsudku, nariadenie č. 1231/2010 smeruje k rozšíreniu osobnej pôsobnosti nariadení č. 883/2004 a 987/2009 na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí do pôsobnosti týchto nariadení doteraz nespádali výhradne z dôvodu ich štátnej príslušnosti.
- 38 V tejto súvislosti, ako vyplýva z odôvodnenia 11 nariadenia č. 1231/2010, pojem „riadny pobyt“ v zmysle tohto nariadenia odzrkadľuje rozhodnutie normotvorcu Únie podriaďiť rozšírenie osobnej pôsobnosti nariadení č. 883/2004 a 987/2009 na štátnych príslušníkov tretích krajín predchádzajúcej podmienke, že sa na území dotknutého členského štátu zdržiavajú legálne. Tento pojem sa teda odlišuje od pojmu „bydlisko“ v zmysle článku 1 písm. j) nariadenia č. 883/2004.
- 39 Toto konštatovanie vyplýva tiež z odôvodnenia 10 nariadenia č. 1231/2010, ktoré uvádza, že uplatňovanie nariadení č. 883/2004 a 987/2009 na týchto štátnych príslušníkov jednak nesmie oprávňovať dotknuté osoby na vstup do členského štátu, na krátkodobý alebo dlhodobý pobyt v ňom ani na prístup na jeho trh práce a jednak nemá mať vplyv na právo členských štátov zamietnuť, vziať späť alebo odmietnuť obnoviť povolenie na vstup, krátkodobý alebo dlhodobý pobyt alebo prácu v dotknutom členskom štáte v súlade s právom Únie.
- 40 Táto voľba kritéria založeného na právnych podmienkach prítomnosti štátnych príslušníkov tretích krajín na území členského štátu je potvrdená aj prípravnými prácami k nariadeniu č. 1231/2010. Zo strany 6 dôvodovej správy k návrhu nariadenia, ktorým sa rozširujú ustanovenia nariadení č. 883/2004 a 987/2009 na štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa doteraz tieto ustanovenia nevzťahovali výhradne z dôvodu ich štátnej príslušnosti [COM(2007) 439 final], totiž vyplýva, že títo štátni príslušníci sa musia zdržiavať na území členského štátu legálne a v dôsledku toho musia mať právo na prechodný alebo trvalý pobyt. Táto dôvodová správa tiež spresňuje, že na to, aby títo štátni príslušníci mohli mať nárok na práva vyplývajúce z ustanovení nariadenia č. 883/2004 v druhom členskom štáte, nemusia nevyhnutne spĺňať podmienku bydliska, ale môžu jednoducho zmeniť pobyt do tejto krajiny, pokiaľ ich prítomnosť na území tohto druhého členského štátu je v súlade s právnymi predpismi o vstupe a pobyte.

- 41 V dôsledku toho trvanie prítomnosti týchto štátnych príslušníkov na území členského štátu, ako aj skutočnosť, že si zachovávajú obvyklé centrum ich záujmov v tretej krajine, nie sú ako také rozhodujúce na určenie, či v zmysle článku 1 nariadenia č. 1231/2010 „majú riadny pobyt na území členského štátu“.
- 42 Tento výklad podporuje smernica 2011/98, ktorá stanovuje najmä spoločný súbor práv pracovníkov z tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte. Ako vyplýva z článku 12 ods. 1 písm. e) a článku 12 ods. 2 písm. b) tejto smernice v spojení s článkom 2 písm. b), ako aj článkom 3 ods. 1 písm. b) a c), článkom 3 ods. 2 písm. i) a článkom 3 ods. 3 uvedenej smernice, štátni príslušníci tretích krajín, ktorí boli prijatí členským štátom na účely vykonávania zamestnania, hoci len dočasne, majú v zásade nárok na rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o odvetvie sociálneho zabezpečenia v zmysle nariadenia č. 883/2004.
- 43 Treba konštatovať, že taký výklad navyše najlepšie zabezpečuje dosiahnutie cieľov pripomenutých v bode 26 tohto rozsudku.
- 44 V prejednávanej veci treba poznamenať, že z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že osoby, ktorých sa týka konanie vo veci samej, ktoré sú zamestnancami podniku so sídlom v Holandsku, sa legálne zdržiavajú a pracujú na území členských štátov, v ktorých zabezpečujú ich vystúpenia.
- 45 Z toho vyplýva, že na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa nachádzajú v situácii osôb dotknutých vo veci samej, sa na účely určenia právnej úpravy uplatniteľnej v oblasti sociálneho zabezpečenia vzťahuje uplatňovanie pravidiel koordinácie stanovených nariadeniami č. 883/2004 a 987/2009.
- 46 V tejto súvislosti treba vzhľadom na skutočnosti uvádzané v bode 44 tohto rozsudku pripomenúť, že článok 13 nariadenia č. 883/2004 stanovuje najmä kritériá väzby, ktoré sa uplatňujú na osoby vykonávajúce činnosti ako zamestnanci v dvoch alebo viacerých členských štátoch. Je úlohou vnútroštátneho súdu overiť, či je jedno z týchto kritérií väzby uplatniteľné na osoby dotknuté vo veci samej, aby sa určilo, či sa na ne vzťahujú holandské právne predpisy v oblasti sociálneho zabezpečenia. Ak pôjde o taký prípad, príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právna úprava sa stane uplatniteľnou, v súlade s článkom 19 ods. 2 nariadenia č. 987/2009 potvrdí vystavením osvedčenia A 1, že táto právna úprava je uplatniteľná, a prípadne uvedie dokedy a za akých podmienok.
- 47 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba na položenú otázku odpovedať, že článok 1 nariadenia č. 1231/2010 sa má vykladať v tom zmysle, že štátni príslušníci tretích krajín ako v konaní vo veci samej, ktorí prechodne bývajú a pracujú v rôznych členských štátoch v službách zamestnávateľa so sídlom v jednom členskom štáte, sa na účely určenia, akej právnej úprave sociálneho zabezpečenia podliehajú, keď sa legálne zdržiavajú a pracujú na území členských štátov, môžu dovoľávať pravidiel koordinácie stanovených nariadeniami č. 883/2004 a 987/2009.

O trovách

- 48 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Článok 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1231/2010 z 24. novembra 2010, ktorým sa rozširuje nariadenie (ES) č. 883/2004 a nariadenie (ES) č. 987/2009 na štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa tieto nariadenia doteraz nevzťahovali výhradne z dôvodu ich štátnej príslušnosti, sa má vykladať v tom zmysle, že štátni príslušníci tretích krajín ako v konaní vo veci samej, ktorí prechodne bývajú a pracujú v rôznych členských štátoch v službách zamestnávateľa so sídlom v jednom členskom štáte, sa na účely určenia, akej právnej úprave sociálneho zabezpečenia podliehajú, keď sa legálne zdržiavajú a pracujú na území členských štátov, môžu dovoľávať pravidiel koordinácie stanovených nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004.

Podpisy